

Sykylyklaýan oklar (çawuş oklary)

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Sykylyklaýan oklar (çawuş oklary) ISLIK ÇALAN OK (Çavuş Oku)

Çavuş oku tarihte Türkler tarafından bulunmuş ve kullanılmış bir ok çeşididir. Çavuş oku öldürme amaçlı değildir. Temreni* özel olarak üretilmiştir. Temren üzerinde delikler açılmıştır. Ok fırlatıldığında ise delikten hızla geçen hava tiz bir ses çıkarır.

Bu ses ile düşmanın moralini bozmak ve cesaretini kırmak amaçlanmıştır. Bu nedenle çavuş okuna "ıslık çalan ok", "ıslıklı ok" veya "vızlayan ok" da denilmiştir. Bu oktan çıkan ses hem askerlere ne tarafa yükleneceklerini anlatır hem de düşmanın moralini bozmak için kullanılmıştır. Aynı anda aynı yöne doğru en az 1000 askerin bu ıslık çalan oku attığı düşünüldüğünde, ortaya çıkan sesin düşman üzerinde ağır psikolojik baskı yarattığı ortadadır.

■ Okun Mucidi Mete Han

Çinlilerin aktardığı rivayetlere göre çavuş okunun mucidi bizzat Mete Han'dır*. İlk kullanımı ise M.Ö 209'da Mete Hanın ilk düzenli Türk Ordusunu kurmasıyla olmuştur. Bu ordu tamamen atlıydı. Kendi ordusunu eğitmeye başlayan Mete Han, savaşta kullanılmak üzere ıslıklı bir ok yapıp bu oku nereye atarsa askerlerinden de o oku takip etmelerini istemiştir.

Mete bu okun kullanılmasını askerlerine öğretirken hepsinin dikkatini toplamasını ve ıslık çalan okun gittiği yöne ok attırarak eğitmiştir. Uzun eğitimler sonucunda ise askerler artık birer robot haline gelmiştir. Bu şekilde Mete Han önce en sevdiği ata, ardından ise karısına doğru ıslık çalan oku atmış. Bu okun gittiği yöne ok atmayan askerlerini ise cezalandırmıştır. Bu şekilde kendisine bağlı ve disiplinli bir

ordu yetiştirdi. Bu bize her ne kadar atını ya da eşini öldürmesi gibi gözükse de birlik ve beraberlik için , bağımsızlık ve özgürlük için emre kesin itaat etmeyi ifade etmektedir. Mete'nin eğitimde uyguladığı yöntem olan "emre itaat , anında karar vermek ve gösterilen hedefi vurmak" gibi bugünde geçerli ilkeler ve kurallar geçerliliğini korumaktadır.

Böylece Mete Han, bütün enerjisini amacına adanmış inançlı, kararlı, sadık disiplinli ve demir iradeli bir birlik meydana getirmiştir. İşte Türk komutanlarını tarihin her devrinde başarılı kılan ve zafere götüren bu özelliğdir. Bu özelliğı ile Mete kendinden sonra gelen Türk komutanlarına örnek olmuştur.

■ Okun Mete Han ve sonrasında Kullanımı

Baideng Muharebesinde* Çinlileri kısıtıran Hun ordusunda bu oklardan yüzlercesinin bulunduğı düşünülmektedir. Osmanlı ordusunda ise Çavuş Oku daha çok talimat vermek amacıyla kullanılmıştır. Ok ancak kıdemli komutanlara tahsis edilmiş ve bu askerlerde okun sesini kullanarak askerleri yönlendirmiştir. Bu oku Timur ve Cengiz Handa kullanmıştır. Osmanlı ordusunda da kullanılan bu oka "çavuş oku" ya da "kılavuz oku" da denilmiştir. Türk orduları işaret fişegi görevi gören bu ok ile bozkır da düşmanlarını bozguna uğratmada etkili olmuştur.

Atalarımızın ne kadar kabiliyetli ve akıllı kişiler olduklarını bu oklardan anlaşılmaktadır. Hem savaşta hem sanatta hemde us'ta ne kadar üstün olduğumuz tarihi kanıtlarla kendisini bize göstermektedir.

*Baideng Muharebesi: M.Ö 200 yılında, Hunlarla Çinliler arasındaki en ünlü çarpışmalarından biridir. Araziyi iyi kullanan ve kaçır gibi yaparak(Turan Taktiğı) beklenmedik şekilde saldıran Mete'nin ordusu Çinlileri bozguna uğrattı. Çin İmparatoru ve kalan askerleri bir kaleye sığındılar. İmparator'un barış teklifini Mete kabul etti. Mete amacına ulaşmıştı Çin'e korku salmış ve kendisine vergiye bağlamıştı.

<https://otukenormanininfilizleri.blogspot.com/2016/03/turkler-islk-calan-oklarn-neden.html>

■ Kaynaklar;

– Bahaeddin Ögel Türk Mitolojisi 1. Cilt 4. Baskı Sf:8 Hunlar, Gumilev. Bölüm 5 Islık Çalan Oklar

– Hunlar, Gumilev. Bölüm 5 :Islık Çalan Oklar

http://www.turkcebilgi.com/%C3%A7avu%C5%9F_oku

<http://www.delinetciler.org/nedir/83603-cavus-oku-nedir-atessiz-silahlar.html>

<http://unalyildiz.blogspot.com.tr/2015/07/turklerin-de-kullandig-cavus-oku-nedir.html>

<http://www.tariheyolculuk.org/2013/03/mete-ve-islk-calan-oklar.html>

<http://www.milletgazetesi.gr/view.php?id=227>

■ VIDEO:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=179&v=Xg8Alj_F7aw
Taryhy makalalar